

Aşağıdaki sorularımın *Milli Eğitim Bakanı Yusuf TEKİN* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **08.04.2025**

Yılmaz HUN

İğdır Milletvekili

Basına yansıyan bilgilere göre Millî Eğitim Bakanlığı, zorunlu eğitimin son iki yılına yönelik yeni bir yapılandırma hazırlığı içindedir. Bu kapsamda gündeme gelen modeller arasında; lise eğitiminin 4 yıldan 3 yıla indirilmesi, 10. sınıfta diploma verilmesi, lise eğitiminin isteğe bağlı hale getirilmesi ve zorunlu eğitimin yaş temelli sınırlandırılması gibi öneriler yer almaktadır.

Bu modellerin tümü, eğitimde eşitlik ve kamusal ilkeleri açısından ciddi riskler barındırmaktadır. Söz konusu düzenlemelerle, zaten derinleşmiş olan bölgesel ve sosyoekonomik temelli eşitsizliklerin daha da artacağı, çocuk işçiliği, erken yaşta evlilikler ve özellikle kız çocuklarının eğitimden kopuşunun yaygınlaşacağı öngörülmektedir.

Daha önce de eğitim sisteminde kapsamlı değişiklikler yapılmış; 2005 yılında lise süresi üç yıldan dört yıla çıkarılmış, 2012 yılında ise zorunlu eğitimin 4+4+4 şeklinde 12 yıla yayılmasıyla sistem yeniden yapılandırılmıştı. Bu değişikliklerin ardından Sayıştay Başkanlığı'nın 2013, 2014 ve izleyen yıllardaki raporlarında, yeni sistemlerin alt yapısız, plansız ve öngörüsüz şekilde hayata geçirildiği, eğitimde ciddi aksaklıklar ve kamusal kaynak israfı yaşandığı tespit edilmiştir.

Örneğin Sayıştay raporlarında, kademeli geçişlerin altyapı eksikliği nedeniyle çok sayıda okulda ikili eğitime yol açtığı, öğretmen ihtiyacının planlanmadığı, yeni sistemlerin çocukların pedagojik gelişimi göz önüne alınmadan uygulamaya konduğu ve müfredat uyumsuzluklarının yaygınlaştığı ifade edilmiştir.

Bugün benzer şekilde, kamuoyuyla açık ve şeffaf bir istişare yürütülmeden, bilimsel ve pedagojik veriye dayanmayan modellerin hızla yasalaştırılma sürecine sokulması, yalnızca eğitimin niteliğini zayıflatmakla kalmayacak; aynı zamanda milyonlarca öğrencinin yaşam hakkını, toplumsal eşitliği ve anayasal eğitim hakkını da tehdit edecektir.

Bu bağlamda;

1. Basına yansıyan ve Kabineye sunulacağı belirtilen lise eğitiminin yeniden yapılandırılmasına dair modellerin içeriği ve dayandığı bilimsel veriler nelerdir?
2. Söz konusu modellerin oluşturulmasında, önceki müfredat değişikliklerinin sonuçlarına dair Sayıştay raporları incelenmiş midir? 2012 sonrası ortaya çıkan altyapı, öğretmen ihtiyacı ve fırsat eşitsizliği sorunlarının tekrar yaşanmayacağına dair nasıl bir garanti sunulmaktadır?
3. Lise diplomasının 10. ya da 11. sınıfta verilmesi halinde, öğrencilerin akademik gelişimi, sosyal haklara erişimi ve üniversite hazırlığı açısından doğacak sorunlara ilişkin Bakanlık nasıl bir hazırlık yapmaktadır?
4. Zorunlu eğitimin yaş temelli sınırlandırılması veya liselerin isteğe bağlı hale getirilmesi, özellikle dezavantajlı bölgelerde kız çocuklarının eğitime devamını nasıl etkileyecektir? Bu konuda yapılmış bir sosyal etki analizi var mıdır?
5. Eğitim sistemine dair bu denli kapsamlı değişiklikler planlanırken, eğitim sendikaları, öğretmen örgütleri, öğrenci ve veli dernekleriyle ne düzeyde bir katılım ve istişare süreci yürütülmüştür?
6. Eğitimde sürekli değişen yap-boz anlayışı ve sistemlerin kısa sürede terk edilmesi sonucu doğan maliyet, kaynak israfı ve öğrenci mağduriyetine ilişkin Sayıştay raporlarında yer alan tespitler neden dikkate alınmamaktadır?